

KURDISTAN

دیدو بوچوونه‌کانی جه‌لیل گادانی سیاسه‌تجه‌دار و که‌سایه‌تی دیاری کورد

ئاماده‌کاری دیمانه: ره‌ممان نه‌قشی

داواکاری

زور بهرینز هاوړی کاک جلیل گادانی وړای سلاویکی گهرم، بۆ تاوتو و کهنګه شهی رووداوهکانی نیونه ته وهی و روژه لاتی نیوهراس و کوردستان به گشتی و هه لومهرجی روژه لاتی کوردستان به تاییه تی، نه م پرسیارانه ی خواره وه که به دنیایه وه به شیک زوری نه م پرسیارانه هی چین و توپزهکانی خه لکن ناراسته ی جه نابت و کومه لیک که سایه تی سیاسی حیزبی و غهیره حیزبی روژه لاتی کوردستان دهکین و کوی نه م دیمانان له توپی نامیلکه یک دهیخینه بهر دیدی کومه لانی خه لکی کوردستان. ههر بویه داوی له جه نابتان دهکین به وه لای نه رینی نه م بهرهم ده لومهره ندرت بکن.

پیشه کی زور سیاست دهکیم.

بهرینز و حورمه ته وه رحمان نه قشی

پرسیاره کان:

✽ هه لسه نگاندنیک له سهر هه لومهرجی هه نوکه یی نیونه وه یی و روژه لاتی نیوهراس؟

وه لام: هه ل و مهرجی نیونه ته وه یی زور ئالوزه ده بینم. هاوکاری نه مریکا و ئوروپا تارادهیه کی بهرچاو ئارامی ئی چاومروان دهکرا به لام به هاتنه سهرکاری ترامپ تا رادهیه یکی زور نه م وه زعه گوراوه. له لایه که ی دیکه وه نه گهر تا دویتنی تیروپزم زیاتر له روژه لاتی ناوهراس و به تاییه تی له لایه ن ئیرانه وه رهواجی پی ده درا ئیستا ئوروپای بهر به رینی و ته نانه ت نه مریکاشی گرتووته وه.

به کورتی دنیا که زور شهراوی بووه، ناکوکی روسیه و ئوکرین، نازمایشی مووشه کی نه تومی کووری باکوور که نه ته نیا تا ئیستا پیشی پی نه گیراوه به لکوو روژ دهگل روژ زیاتر چاوسوور دهکاته وه و ناریکه خراوی نه ته وه به کگرتووکان و

نهنجومهنی ئاسایشی نیونه تهوهیی به هیئد ناگرئ و هه موو روژی درېژ به تاقیکارهکانی ددها که مهترسیهکی زور گهورهیه.

هه ره لهو بابتهوه گهرچی به زاهیر ئیران کۆنترۆل کراوه به لām له بنهوه هه ره خه ریکه به هیچ شیوهیهک ریکه به کونترۆل و چاوه دیری به سه ره بنکه و بارهگا نیزامی یهکانی نادا.

له راستیدا نه ریکه خراوی نه تهوه یه کگرتوکان و نه شواری نه منیهت و نه ناتۆ لیبرای و بواری جارانیان نه ماوه. و دنیا یهکی بی کونترۆل و بی بهرپرسانه دیته بهرچاو. وه زعی دنیا ئالۆتر دهیینم.

رهنگه نه گهری شه ری جیهانی له سه ره مه سه له هتی زۆرداران و خاوهن ده سه لاتانی گه وره کهم بی، به لām رهنگه نه گهری ساز بوونه وهی شه ری سارد و ساز بوونه وه قوتب بهندی جیهانی به شیوهیهکی نوئ چاوه روان دهکری.

روژه لاتی نیوه راست به مانه وهی کۆماری ئیسلامی ئیران و نا کۆکی مه سه له هتی و بهرژه وهندی زله یزه کان ئالۆتر له چهند سائی رابردووه. نه وه داعشیان تیدا ساز کردوه که چهند سائه هه موو سه رمایه و سهروه تی سئ چوار ولاتی نه فتاوی به شیوهی جوړاوجۆر لی خه رج دهکری و بهو زوانهش نه م ئاوره نا کۆژیته وه و جاری کاریان پی یه تی. دنیا تووشی بی غیره تیکی سه یر بووه، نه وه نه سه د نیو میلیون خه لکی به نا شکرا کوشتووه و چهند میلیون ده ره به ده ره کردوه، ولاته که ی خوی به خاتری مانه وهی له ده سه لات دا به هیلاک کرد و ویرانی کردوه که چی خاوهن ده سه لاتان به حورمه ته وه ده لێن ده بی به مینیه وه. دنیا یهکی سه یره!

ده لێن سایکس و پیکو ته واو بووه، نه خشه ی روژه لاتی ناوه راست ئالۆ گۆری به سه ره دادئ به لām هه ره گالته یه. نه گهر دوا ی ریفرا ندۆم شتی که به کورد براو نه و به شه سه ره به خو بوو ده لیم وایه و ئالۆگۆر ده گۆری دایه دهنه هه ره له چوارچیوهی قسه و خه یالدا ده مینیه ته وه.

نه وهش روونه تا کۆماری ئیسلامی به مینی تاله بان و نمونه نهکانی وهک قاعیده و داعش هه ره ده مین و دهستی ولاتانی زله یژی له پشته و بازارهکانی چهک و چۆل و تانگ و توپ و ته ییاره ده بی هه ره گهرم بی که گه لاله که ی له لایه ن خویانه وه دارێژراوه.

کورد لانی کەم ئە باشوور بەو فیداکارییە ئە بەرەنگار بوونه‌وه‌ی داعیشدا کردویه‌تی، ئەگەر تەبایان هەبێ گەورەترین شانسێان هەیه کە بەداخه‌وه تا ئەمرۆش سەری نەگرتووه. دوو هەلی میژوویی بۆ کوردی ئەو بەشە هاتە پێشی شەری کەنداو و ئاکامه‌که‌ی رووخانی سه‌ددام. هه‌روه‌ها هاتنی داعش کە فیداکاری پێشمه‌رگه ئە بەرانبه‌ریدا گەورەترین ناو و نیشانی بۆ کورد به‌ گشتی و به‌ تایبه‌تی بۆ حکومه‌تی هه‌رێم و کوردی باشوور پێکه‌ینا.

هیوام زۆر به‌ سه‌رکه‌وتنی کورد ئە رۆژئاوای کوردستان نییه، سیاسه‌تی په‌یه‌ده زۆر غه‌له‌ت و نادروسته و به‌کار و کرده‌وانه‌ دوای ته‌واو بوونی شه‌ڕیش ده‌ستیان ئە هیچ به‌ند نابێ.

ئەگەر بیرورای جیهانی دژی ئورده‌غان ئە تورکیه نه‌جووتی ئەو که‌له‌ره‌قه هه‌روا ده‌کری و ده‌کوژی ده‌بێ و جووله‌ی هی‌زی پێشکه‌وتوو کورده‌کان ئە باکوور رۆژ ده‌گه‌ڵ رۆژ زیاتر سه‌رکوت ده‌کا و سەری سازانی به‌ تایبه‌تی ده‌گه‌ڵ کوردان نییه. یا ره‌نگه به‌ کو‌ده‌تایه‌ک به‌روا و خه‌ڵک نه‌فه‌سیکی راحه‌ت بکیشێ ئەو کابرایه‌ حه‌یای تکه‌وه و ره‌نگه ده‌یان ساڵ بێ تورکیه به‌ گشتی و باکووری کوردستان به‌تایبه‌تی ره‌فتاری ئاوا وه‌حشیانه‌ی به‌ خۆیه‌وه نه‌دی‌ی.

خه‌بات ئە رۆژه‌لاتیش زۆر لاوازه و جاری نیوی ئە نیو ناواندا نییه و ئە روانگه‌ی منه‌وه نه‌جاتی خه‌ڵکی ئێران ته‌نیا ئە رووخانی کۆماری ئیسلامیاده نه‌ویش ئوپوزیسیونیکی رێک و پێک نییه کە بتوانی ئالترناتی‌بوونی خۆی بخاته به‌ر دیدی ده‌وله‌تان و خه‌ڵکی جیهان.

پرسی سه‌ربه‌خۆیی یه‌کیک ئەو کاره‌ گرینگانه‌ی کە کورد به‌ ئاشکرا ویراویه‌تی باسی بکا. مافیکی بێ ئەم لاو و ئەولایه. به‌لام ده‌بێ ئە دوو لاوه‌ کاری بۆ بکری یه‌ک ناومه‌الی کورد رێکخه‌ری و ئاوه‌دانتر بکریته‌وه، دوو هه‌ولێ چروپێ بۆ کاری دیپلۆماسی و ئاماده‌کاری زه‌ینی وڵاتان بدری. ئە عه‌ینی کات دا ده‌بێ وریای پیلانی وڵاتانی داگیرکه‌ری کوردستان بین کە به‌ هه‌موو شێوه‌یه‌ک دژی ئەم کاره‌ن و ئە پیلانگێری غافل نین.

به‌ باوه‌ری من ئەگەر ریفرا‌ندۆم سه‌رنه‌که‌وێ ئابروو چوونیکی گه‌وره‌یه و تا ۵۰ ساڵی دیکه‌ش ئەو فرسه‌ته و ئەو ئیعتباره‌ ناونه‌ته‌وه‌یه‌ی بۆ کورد په‌یدا بووه‌ نایه‌ته‌وه‌ ئارا. ئە روانگه‌ی منه‌وه هه‌ر که‌س یا حیزبیکی ده‌گه‌ڵ ئەو راپرسی یه‌ نه‌بێ خزمه‌ت به‌ داگیرکه‌رانی کوردستان ده‌کا.

بەشی دووھەم

*** ھەک کەسایەتی سیاسی بە نەزموون و دێرین رۆژھەڵاتی کوردستان دید و بۆچوون و ھەڵسەنگاندن لەسەر نەم خاڵەنی خوارەوہ چێیە:**

شۆڤشی گەلانی ئێران و کورد

وەڵام: کورد سەرپای ئێوەی ئە شۆڤشی گەلانی ئێراندا نەقشی بەرچاوی ھەبوو، دوا سەرکەوتنی شۆڤش ئێوە پەری نیەت پاکێ خۆی نیشاندا و چەند جار دەگەڵ خۆمەینی دانیشت بەلام کەترین سەرنجیان بە ویستی گەلی کورد نەدا و شەریان بە کورد فروشت و ئەم شۆڤشە هیچ فایدەیەکی بە کورد نەگەیان، بەوپەری بێ ئەوسوولی دەگەڵ کورد جوولانەوہ. دیاری ئێمە ریزیمە بۆ کورد کۆشت و بڕو بێ ویدانانە گرتن و کۆشتاری بە کۆمەڵ و پێ فرۆشتنی شەر بوو.

نەتەوہ بێدەستەکانی دیکە ئێران و کورد

وەڵام: نەتەوہ بێدەستەکانی دیکە ئێران و تەنانەت نەتەوہی فارسیش مافی ئازادی و خۆبەستن بە زمانی زگمکی و ئە ھەموو مافە مەۆیەتیەکانیان بێ بەشن. ئە بئەرەت دا دا ریزیمی کۆماری ئیسلامی ئە گەڵ وشە نەتەوہ و کەمایەتی ئایینی و نەووەویی بێگانەییە.

وەزعی ئیستای ئێران بە گشتی داھاتووی کۆماری ئیسلامی ئێران ؟

وەڵام: داھاتووی روون ئە ئێراندا بەبوونی کۆماری ئیسلامی بەدی ناکرێ و تەنیا رینگە نەجاتی گەلانی ئێران ئە ژێر ئیستبدادی ٤٩ ساڵە نەمانی ئێمە ریزیمە و گۆرینی بە سیستمی دیموکراتیکە.

ئیدارەیی سیاسی ئێرانی ئە داھاتوو ؟

وەڵام: ئیدارەیی سیاسی ئێران ئە داھاتوو دا بە پلورالیزی سیاسی دیموکراسیەت جێ دەگرێ و دەبێ حکومەتێک بێتە سەرکار کە باوہری بە دیموکراسی و لانی کەمی مافی نەتەوایەتی ھەبێ.

بەرەى كوردستانى لە رۆژھەلاتى كوردستان

وەلام: پێكھێنانى بەرەى كوردستانى لە رۆژھەلاتى كوردستان پێويستى يەكى مێژوويى، بەلام حيزبەكان خۆى ئى نادەن. چەند سال لەمەو پيش گەلايەكم تەقدیمی حيزبەكان كرد. زۆر بەشيان پى يان باش بوو بەلام خۆيان ئى نەدا.

پيشمەرگە و خەباتى چەكدارى لە رۆژھەلاتى كوردستان

وەلام: پيشمەرگە مەوقىكى پاكباختە و دۆسۆزى بۆ ئازادى نيشتمانە كە دەبى لە داھاتووى كوردستاندا نەقشى ھىزى نيزامى و راگرتنى نەزم و سنوور كوردستانى لە عودە بى. خەباتەكەى پيرۆز و جىگەى ريزە بەلام ئىستا ھەلومەرجى بەم وەزە ئەمنىيەتى تەى كە لە كوردستان و بە تايبەت لە سنوورەكان ريزيم دايمەزانندو دروست نىيە ھىزمان بەھەدەر بدەين. دەبى تەعليقات و ئامووزشى ھەموو لايەنە بۆ كاتى پيوست بدرى. بەلام كە بۆ كارى تەشكىلاتى ناو خەلك بىگومان پيوستە بۆ دىفاع لە خۆيان چەكدار بن.

دروشمى روخانى ريزيم

وەلام: دروشمى روخانى ريزيم لە جى خۆدايە. بە باوەرى من ھەتا ئەو ريزيمە بىنى سەرى سازيش و رىكەوتنى دەگەڵ ئۆپۆزىسيۆن نابى. بروا بوون بە وتوویژ دەگەڵ ئەو ريزيمە و ھىوادار بوون بە ئالوگۆر خۆ فريو دانەو بەس.

خەباتى مەدەنى ميكانيزم و مێتۆدەكانى خەباتى مەدەنى؟

وەلام: خەباتى مەدەنى ئەركى ناوخۆى دانىشتوانى و لاتە كە زۆر جار دەتوانى كارىگەرى باشى بۆ پەرەسەندنى ھەستى نەتەوايەتى ھەبى كە ئەويش بوارەكەى زۆر تەسكە. ھەر چەشنە جموجولێكى ئىعترازى لە ھەر بوارىك دا كە بتوانى ريزيم و ئۆرگانەكانى بىنيتە ژىر پرسىار دەسكەوتى خۆى دەبى.

تيرۆريزم بە گشتى و تيرۆريزمى كۆمارى ئىسلامى بە تايبەتى ريبەرانى كورد؟

وەلام: بە باوەرى من سەرچاوەى تيرۆر و پەرەساندنى ئەم دياردە دژى ئىنسانى يە كۆمارى ئىسلامىيە. تا بەرلە ھاتنە

سهرکاری نهم ریژیمه، زور بهکهمی جارجار ههرهکهتیکي تیروړیستی دهکرا. بهلام نهوان سهرمایهکی زور خه لکیان نهم پیناوه دا سهرف کرد. نه تهنیا له ناوخوی ئیران به لکوو له باشووری کوردستان و ولاتانی نووړپایی دهیان و سهدان کاری تیروړیستیان نه نجام دا که به داخه وه ریبه رانی کوردیشی گرتته وه.

پیویسته خوینهر بزانی که سی جار بو من که نهو کات سکریتیژی حیزبی دیموکراتی کوردستان ریبه رایه تی شورشگیر بووم بهرنامه ریزیان کرد تیروړم کهن که دوو نهوان به شیوهی فیلم مهووجودن و یه کیان له لایه ن ته لویزیونی سوئیده وه و هک دوکومینت نامه کراوه و بلاو بوتته وه. به کورد و فارسیش وهرگیردراوه.

ماهیته تیروړیستی له کونه وه له گهل ئایینی شیعیه تیکهل بووه و ریژی می ئیستای ئیران بو له ناو بردنی دژبه رانی خوی له هه موو حیزب و هیزه سیاسی یهکانی کوشتووه و له کورد زور زیاتریش له نهوانی دیکه که نامه رکه خوی ۲۰۰ کهس ددها به تاییه تی له سالانی پیشوو، له نهودهکان دا دهستیکی رهشیان ئی وهشاندین و ته نانه ت جگه له گوته تیزاب، په نایان بو ژهریش بردو زور کهسیان له کادر و پیشمه رگه ژهرخوارد و دهرماندراو کرد.

هوکاری جیابوونه وه و دابرانی هیزه سیاسییهکانی روژه لاتی کوردستان و میکانیزمی یه کگرتنه وه و تیکه لبوونه وه یان؟

وهلام: هوکارهکانی جیابوونه وهی حیزبهکان زیاتر له سهر رهقتاری نادروست و دیکتاتورییانه بهریوه نه بردنی ئوسول و پرهنسیبهکانی حیزبی و سیاسی یه، لیک جیابوونه وه هاسانه بهلام یه کگرتنه وه کاریکی دژواره. بو نمونه یه کگرتنه وهی دوو بالی حیزبی دیموکرات ویستی خه لک و پیویستی یهکی میژوویی بهلام به داخه وه ههر چهندی ئیمه چوینه پیش و گه لاله مان داوه لایه نی دیکه به هیندی نه گرتووه و تا ئیستا هیچ ناکامی نه بووه.

هه لویستی نوپوزسیونی ئیران تاجه نده له بهرزه وهندی کورد دایه؟

وهلام: به داخه وه نوپوزسیونی ئیرانی بهرانبهر بهو هه موو فیداکاریه ی کورد بو دیموکراسی و نازادی له ئیران کردوویه تی زور بی ته فاوته ن. بی گومان هیزه ئیرانییهکان هیچیان ته ئیدی دیاری کردنی مافی چاره نووسی کورد به شیوهی سهر به خویی به رهوا نازانن. ته نانه ت زوربه یان دهگهل فیدرالیریش دژایه تی دهکهن.

سیاسه‌ته‌کانی ئیران له‌ناوخوی عیراق دا چهنده له‌سەر خه‌باتی سیاسی حیزبه‌کانی رۆژه‌لاتی کوردستان کاریگه‌ریی هه‌بووه؟

وه‌لام: ئیران هه‌ز ده‌کا به‌هه‌ر شیوه‌یه‌ک بۆی بگه‌نجی له‌ کارو بازی عیراق به‌ گشتی ده‌ست تیه‌وه‌ردان بکا و هیچ کات له‌ کوردسیانی‌ش بۆ پیلان دژی ئێمه‌ رانه‌وه‌ستاوه‌. زۆر جار حکومه‌تی هه‌ری‌م و حیزبه‌ خاوه‌ن ده‌سه‌لاته‌کانی خسته‌وته‌ ژێر زه‌خت و که‌م و زۆر کاریگه‌ری له‌ که‌م بوونه‌وه‌ی تیکۆشانی ئێمه‌ هه‌بووه‌.

پرسیاره‌ گشتی یه‌کان

نایا پرۆسه‌ی ده‌وله‌ت - نه‌ته‌وه‌ له‌و ناوچه‌یه‌ شکستی خواردوه‌؟

وه‌لام: مه‌سه‌له‌ی ده‌وله‌ت و نه‌ته‌وه‌م پێ نادروسته‌. ئێمه‌ له‌وه‌تی هه‌ین نه‌ته‌وه‌ین و هه‌موو تایبه‌تمه‌ندیه‌کانی نه‌ته‌وه‌مان به‌ پێی هه‌موو تاریفه‌کان له‌ نه‌ته‌وه‌ تیه‌دايه‌ و نه‌ته‌وه‌شێن به‌لام تا ئیستا ده‌وله‌تمان نییه‌ و غه‌دریکێ گه‌وره‌یه‌ لی‌مان کراوه‌.

پێگه‌ی کورد له‌سەر ناستی نیۆده‌وله‌تی و دیپلۆماسی کورد له‌ده‌ره‌وه‌ی وڵات له‌ج ناستیک دایه‌؟

وه‌لام: فیداکاری پێشمه‌رگه‌ و ئیداره‌ کردنی ئه‌و شه‌ره‌ له‌ لایه‌ن حکومه‌تی هه‌ری‌م و مه‌سه‌له‌ی کوردی زۆر به‌ره‌و پێش برد. به‌شیوه‌یه‌ک که‌ چهن‌دین وه‌زیر و پارله‌مه‌نته‌ر، و ته‌نانه‌ت سه‌رۆک وه‌زیر و سه‌رۆک کۆماریش باشووری کوردستانی‌ان به‌سه‌ر کرده‌وه‌ و ئه‌و به‌شه‌ له‌ کوردستان زۆر کار و دیدار گرێگێتانی تیه‌دا به‌ری‌وه‌ چوووه‌. به‌لام به‌شه‌کانی دیکه‌ و ته‌نانه‌ت باکووری کوردستانی‌ش که‌ گه‌وره‌ترین و پڕ حه‌شیمه‌ترین به‌شی کوردستانه‌ ئه‌و چه‌شنه‌ که‌ پێویسته‌ نه‌یانتوانیوه‌ بچنه‌ پێش. به‌تایبه‌تی رۆژه‌لاتی کوردستان له‌م بواره‌ دا زۆر له‌ پاشه‌ و زۆر جار پێشنیارم کردوه‌ هه‌یه‌ته‌ی دیپلۆماسی هاوبه‌ش بنێرنه‌ هه‌نده‌ران به‌لام سه‌ری نه‌گرتوه‌.

بۆ ئێمه‌ رۆژه‌لاتیان که‌ ئیستا جوولای نێزامی‌مان یا نییه‌ یا زۆر که‌مه‌رنگ بۆته‌وه‌ ده‌بی له‌ رێگای دیپلۆماسی و کاری سیاسی ده‌گه‌ڵ وڵاتان و حیزبه‌کانی ئه‌وان په‌یوه‌ندی زیاترمان هه‌بی. هه‌م بۆ راگه‌یان‌دانی هه‌قانیه‌تی خه‌باتمان و گیانبازی رابردوو‌مان هه‌م بۆنیفشاکه‌ری له‌ ماهیه‌یه‌تی رێژیم. وه‌ک ده‌زانن ئه‌و کاره‌ پشوو درێژی هه‌وێی زۆری ده‌وی. بروانه‌

پاش ۳۰ سال تازه ریکخواوی نهتهوهیه کگرتووهکان لهسهر دهرخستنی نهو راستی یه قبول دهکا که ریژیم له سالی ۱۳۶۷ی ههتاوی ههزاران بهندی سیاسی کوشتووه.

پرسی کۆنگره‌ی نهتهوه‌یی کورد، ناسته‌نگه‌کانی دهره‌کی و ناوخوی؟

وه‌لام: دامه‌زرانی یه‌که‌م کۆنگره‌ی نهتهوه‌یی پرسى ئیمه‌و پێشنیاری ئیمه‌ رێبه‌رایه‌تى شۆرش‌گیرى حیزبى دیموکراتى کوردستان بوو که پێک هات و به‌داخه‌وه به‌لایندابرا. هۆیه‌که‌شى هیژمۆنى خوازی پ کا کا بوو که‌وا لاوازی کردوه که ئیستا له بیر کۆنگره‌یکى دیکه دان. هه‌تا حیزبه‌کانى کوردستانى به‌تایبه‌ت پ کا‌کا ده‌ست له هیژمۆنى خوازی هه‌لنه‌گرى و لهو ریکخواه دا دیموکراسى و به‌رچا‌وگرتنى مه‌سه‌له‌ه‌تى نهته‌وه‌ی کورد به‌گشتى به‌رچا‌و نه‌گیرى، ئه‌م کۆنگره پێک نایه و نه‌گه‌ر پێکیش بى کارایه‌کی نه‌وتوى نابى. کاتى خۆی به‌ر له پێک هاتنى کۆنگره‌ی نهته‌وه‌یی ئیمه‌ چه‌ند مه‌رجه‌مان دانا. ۱- کیشى فه‌رده‌په‌رستى نه‌بى. ۲- دیموکراسى به‌ مانای واقع به‌رچا‌و بگيرى و به‌رپوه‌ بچى، ۳- پاوانخوازی و هیژمۆنى ته‌له‌بى نه‌مینی، ۴- نه‌و ئورگانه که له هه‌موو هیژه‌کان وهک نوێنه‌رى نهته‌وه‌ی کورد پێک دى. ده‌بى فه‌رق و جیاوازی بۆ هه‌موو به‌شه‌کان وهک یه‌ک کار بکا و بى ترس و وا‌هیمه له به‌رژه‌وه‌ندى هه‌ر چوار پارچه‌ بدوى و پارێزه‌ریان بى و ریز بۆ هه‌ر پێشنیاریک دابى که به‌ قازانجى کورده.

میکانیزمى یاسای بۆ خه‌باتیکى ناشیخوازان له‌گه‌ڵ داگیرکه‌ران کوردستان؟

وه‌لام: داگیرکه‌ران باوه‌ریان به‌ مافى کورد نییه، به‌ درێژایی ته‌مه‌نیان به‌ دژى کورد جوولانه‌وه و هه‌ر جوولانه‌وه‌کیان به‌ توندی سه‌رکوت کردوه. نه‌گه‌ر نه‌وان باوه‌ریان به‌ مافى ره‌واى کورد هه‌بى، رینگه‌ چاره‌ی ناشیخوازان زۆره. یه‌کیک لهو رینگه‌کان نه‌وه‌یه که دنیای دهره‌وه بۆ دا‌بین کردنى مافى مرؤف که کوردیش مرؤفه زه‌خت بخه‌نه سه‌ر ریزمه‌کان.

سۆسیالیزم کیشی نهته‌وه‌یی چاره‌سه‌ر ده‌کا؟

وه‌لام: سوسیا‌لیزم به‌ ته‌نى وهک ئیده زۆر باشه، به‌لام ته‌تبیکى عادلانه شه‌ریفانه‌ی سه‌خته. بۆ ئیمه‌ی کورد له پێشدا حه‌للى مافى نهته‌وه‌یی مه‌تره‌حه ره‌وايه پیا‌ده کردنى سوسیا‌لیزم به‌ مانای واقعی خۆی.

پێکخراوی نێتەرناسیۆنالی سۆسیالیست و پرسی کورد؟

وهلام: بوونی کورد له نێتەرناسیۆنالی سۆسیالیست باشه. کورد دهتای بۆیه پیدهلیم خاله چۆلهکههه بۆ بگری. نێتەرناسیۆنالی سۆسیالیست دهتای بۆ مهسهلهی کورد به گشتی زۆر لهو زیاتر تیکۆشی و دهگهڵ رێژیمهکان ههول بدهن ددان به مافی کورد دابینن و دهقانیهتی خهباتی ئێمهیان پێ بسهلمینن.

رۆلی توێژی رووناکبیری کورد له ههلوهرجی نیستی کوردستان؟

وهلام: توێژی رووناکبیری کورد و تیکۆشانی له ناستی پیویست دانی یه. راسته خهفهقان ههیه بهلام بواریش بۆ هیندیک تیکۆشان ههیه که بهداخهوه بهتیکرا کههه کارو تا رادهیهک بێ تهفاوتهن. رووناکبیر بۆیه رووناکبیره که بۆ زۆر شت پێشهنگ بێ.

پرسی نهتهوهیی و نههرکی لاوانی کورد ؟

وهلام: لاوی کورد زۆریان فیداکاری کردوه. بهشی زۆری پێشمهرگهی کوردستان لاون و لهجیاتی ههموو چین و توێژهکانی کورد گیانبازیان کردوه. من وهک مۆتور و موهلبیدی له ههموو بوارهکان دا حیساب دهکههه. دهتای ههه له بواری نهتهوهیی ههه له بواری فهرههنگ و خویندن خۆیان پێ بگهینن و بهرابهر به خهتک و نیشتمان ههست به بهرپرسیاریهتی بکههه و مایهتی بۆ دانین. جگه لهوه دهتای دهگهڵ ههموو شته خهراپانهی وهک ئیعتیاد و قومارو دیاردهی خهراپ زیانیارهکان بهرپهههه بکههه و خۆیان بۆ نههجامدانی کاری باش و بهرنامه ناماده بکههه و خۆ ریکخههه.

رۆلی کریکاران و زهحههتکێشان و جوتیارانی کوردستان؟

وهلام: ههر تاکیکی کورد له ههر چین و توێژیک بێ دهتای ههست بهوه بکا کێیه و له کوێ دهژی. به واتایهکی دیکه نهتهوهی خۆی و نیشتمانی خۆی بناسی و به گویره توانا و پسپۆری و لیزانی خۆیان خزمهت بکههه.

نەڕکی ژنانی کوردستان؟

وەڵام: ژنانی کورد ئەڕکیان قورستر، هەم دەبێ منداڵەکانیان بە هەستی کوردایەتی بار بینن، هەم ئاگاھانەتر لەو زەمان کە چاویان بەسترا بوو لە مافی خۆیان و نەتەوهکەیان دیفاع بکەن. خۆڕێک خەن، پەییوەندی خۆیان وەک ژنانی کورد بە ھێزتر و لە هەمان حالدا بائخ بە پتەوکردنی پەییوەندی بنەمالەش بدەن. لە خەباتیش پشتی براو خۆشکانیان بگرن و بە خۆیندن و خۆیندەووە خۆیان پێ بگەینن.

بۆچی جودایی دین لە دەولەت باشە ؟

وەڵام: دین ئەگەر دەگەڵ سیاسەت تێکەڵ بوو رسالەتی خۆی لە دەست دەدا و بۆ پاراستنی قودرەت و دەسەلات وەک ئاخواندەکانی ئێران دەست لە دین دەشۆن و بە قودرەت جاھو جەلالەووە دەنوسین.

نایین تا چەندە دەوری ھەبوو لە شوناسی نەتەوایی دا؟

وەڵام: سەرۆکی شۆرشەکان کوردستان بەشی ھەرە زۆریان پیاوی ئایینی بوون و زۆریان بۆ پاراستنی ھەستی نەتەوایی ھەولداوە لە راستیدا ئەگەر شۆرشەکانی ئەوان نەبان رەنگ بوو کورد لە ھەلومەرجی ئێستا دا نەبا. کورد قەرزداریانە.

چۆنیەتی دروستبوونی داعش؟

وەڵام: بە باوەری من ساز بوونی داعش جگە لە دەولەتانی وەک سعودیە، ئێران و سووریە دەستی زلھیزەکانی تێداوە. ناکرێ لە دنیای ئەمرو دا ئەو ھەموو تیرۆریستە ھەمە جۆر دەوری نیزامی بیینی، چەکدار بکرین بەلام لە چاوی زلھیزەکان ون بێ. بە مەبەستی تاییبەتی ئابووری سیاسی ساز کراون. مالکیش بە تەحویلدانی ئەو ھەموو ئیمکانات و چەک و چۆلە ی موسڵ و شۆنەکانی دی ھاوکاری کردن ھەر کە کوردیش باسی ریفراندۆم و سەرپەخۆیی کرد، داعیشیان لە دەوری بەغدا را گیراوە سەر کورد و شەپیان پێ فروشت.

مروقه‌کان میژوو دروست ده‌کن. یان ریکخراو و حیزبه‌کان؟

وه‌لام: حیزب له مروقه‌کان دروست ده‌ب. مروقیښ به‌دی هینه‌ری هه‌موو شتیکه. مروقه‌کان نه‌قشی خوځان هه‌یه هه‌ر که‌س به پی‌توانای خو‌ی ریکخراو و حیزبه‌کان وه‌سیله‌ی بۆ پیکانی نامانج و به‌رنامه‌ی تاییه‌تی هه‌مووی نه‌وانه، مروق و زمان و ژینگه و تاک و حیزب و رووداو‌ه‌کان به تیکرا میژوو دروست ده‌کن. به‌لام ده‌بی نه‌وه قبوول بکه‌ین که ریکخراو بۆ سه‌رکه‌وتن چه‌کی هه‌ره گرینگه.

شانازی به چیه‌وه ده‌که‌ی؟

وه‌لام: شانازی به خه‌بات و رابردووی خو‌م و حیزبه‌که‌مه‌وه ده‌که‌م که به‌دیینه‌ری یه‌که‌م کو‌مار، وشه‌ی پېشمه‌رگه و ئالای کوردستان به شیوه‌ فهرمی یه.

به‌نیازی نووسینه‌وه‌ی بیره‌وه‌ریه‌کانت نیت؟

وه‌لام: ده‌گه‌ل نه‌وه کتیبانه‌ی تا ئیستا نووسیوومن هیندیک بیره‌وه‌ریه‌م نووسیووه، به‌لام نه‌گه‌ر کاتم هه‌بی زور شت ماوه بیان نووسم.

له‌وه‌ ماوه‌ درێژه‌ی خه‌بات دا چ ده‌سکه‌وتیک‌ی میژوو‌یتان وه‌ده‌ست هی‌ناوه‌؟

وه‌لام: به‌داخه‌وه به نامانجی نه‌ته‌وه‌ییمان که سه‌ربه‌خو‌یی کوردستانی که‌وره‌یه نه‌گه‌یشتون به‌لام توانیومانه وه‌ک نه‌ندامی حیزبی دیموکراتی کوردستان ئالای خه‌بات به شه‌کاوه‌یی رابگرین. زۆرمان ژبان و ته‌مه‌ن سه‌رف کردوه و که‌مه‌مان ده‌ستکه‌وت هه‌بووه. به دنیایه‌وه نه‌گه‌ر نه‌وه خه‌بات و تیک‌وشانه‌ی کورد درێژه‌ی نه‌بایه کورد یا نه‌ده‌ما یا هه‌ر نیوکی لی ده‌ماوه. خو‌راگری کورد ره‌مزی مانه‌وه‌یه‌تی.

سه‌مبۆل هی‌ماکانی که‌لی کوردستان له دیدی جه‌نابتان کامانانه؟

وه‌لام: هی‌ماکانی که‌لی کورد نیشتمان، ئالا، پېشمه‌رگه و سرور دی نه‌ی ره‌قیین.

لێداوانت لەسەر ئەم کەسایەتە جێیە: قازی محەممەد، شیخ سەعید پیران، سەمکۆ شکاک، شیخ مەحمود، مستەفا بارزانی، د.قاسملوو، پیرە میرد، عەبدوللّا گۆران، مامۆستا هیمن، عەبدوللّا پەشیو، شیرکۆ بێکەس و سوارە نێلخانزادە؟

وەلام: رەنگە من ئەو حەدە دانەبم کە قەزاوەت لەسەر ئەو کەسانە بکەم. بێ گومان هەركام ئەو کەسانە بە پێی توانا، ئێمان بیروبەروو و زانستی خۆیان چیان بە قازانجی نەتەووەکیان بۆ کراوە کردوویان و هەر یەک ئەوان لە بواری تایبەت بە خۆیاندا زەحمەتێان کێشاوە و خزمەتەکانیان بۆتە ھۆی ئەوێ ناویان لە دنیای سیاسەت و ئەدەب دا بھێنیتەووە و لە دئی گەلەکیاندا بچەسپێ.

پێشبینی و ھەڵسەنگاندن بۆ داھاتووی کوردستان؟

وەلام: بۆ داھاتووی کوردستان گەشبین و دڵخۆش نەتەووەکەم زیندوو، لە سیاسەتی رۆژھەلاتی ناوەراست دا مەترەجە ئەگەر یەكگرتوو بین، واز لە دەخاڵەت لە یەكتر بینین، حورمەتمان بۆ بیرو بۆچوونی یەكتر ھەبێ، فریوی دوژمن نەخوین و خۆش باوەر نەبین و دوستان و دوژمنی خۆمان بناسین سەردەکەوین.

وەک کەسایەتی بەنەزموون چ لێدوان و پەيامبەکت بۆ کچان و کوپانی لاوی کورد ھەیە؟

وەلام: کێژان و کوپانی کورد دەبێ بیر لە خۆیان و چارەنووسی نەتەووە و نیشتمانەکیان بکەنەووە، ھەست بە بەرپرسایەتی بکەن، باش بخوینن و خۆریک خەن تا بتوانن خزمەتی زیاتر بە دایک و باب و گەل و نیشتمان بکەن.

پەزەبەری ٢٠١٧ی کورد - نوکتۆبەری ٢٠١٧ی زایینی

سپاس و پێزانین

بۆ هاوڕێ جهلیل گادانی بۆ وهلام دانهوهی پرسیارهکان.

دهستان خوێش و ههروا قهڵههه رهنگین بن بۆ گهه و نیشتمان.

رهحمان نهقشی

